

Міністерство освіти і науки України
Інститут мистецтвознавства, фольклористики
та етнології ім. М.Т.Рильського НАН України
Uniwersytet Rzeszowski
Wydział Muzyki
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 4

Рівне – 2018

Редакційна колегія:

- Сверлюк Я.В.**, доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв РДГУ;
Олексюк О.М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка;
Павелків Р.В., доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН ВШ України, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету;
Пелех Ю.В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з **науково-педагогічної та навчально-методичної роботи**;
Вербець В.В., доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту соціології Рівненського державного гуманітарного університету;
Mirosław Dymon Dr. hab., prof. Uniwersytet Rzeszowski wydział muzyki;
Лісова С.В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;
Малафік І.В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної і соціальної педагогіки та управління освітою Рівненського державного гуманітарного університету;
Дем'янчук О.Н., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка;
Потапчук Т.М., доктор педагогічних наук, професор, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;
Шевчук С.І., кандидат філологічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва;
Цюлюпа С.Д., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;
Крижановська Т.І., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;
Сверлюк Л.І., кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;
Буцяк В.І., кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра гри на музичних інструментах Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;
Прокопович Т.Ю., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;
Радковська Л.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;
Филипчук М.С., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри естрадної музики Рівненського державного гуманітарного університету.

*Рекомендовано вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 2 від 22.02.2018 р.)*

Мистецька освіта та розвиток творчої особистості : зб. наук. пр. / Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, Uniwersytet Rzeszowski wydział Muzyki, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Ін-т мистецтв. – Рівне : Волин. береги, 2018. – Вип. 4. – 396 с.

ISBN 978-966-416-550-8

Збірник наукових праць присвячений актуальним питанням професійної підготовки фахівців мистецького напрямку. Висвітлюються сучасні методологічні підходи розвитку творчої особистості студентів, охарактеризовано особливості музично-педагогічної діяльності.

Для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, науковців й працівників в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства.

УДК 7.071.5

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

Теорія і методологія мистецької освіти

<i>Бурчак І.С.</i> Діагностика сформованості ціннісних орієнтацій майбутніх керівників дитячим ансамблем спортивно-бального танцю.....	6
<i>Іванова Л.І., Іванова Т.В.</i> Особливості початкового етапу фортепіанної підготовки учнів музичних шкіл.....	13
<i>Сверлюк Л.І., Куніцька І.В.</i> Теоретичні основи формування гуманних взаємин у дитячому хоровому колективі.....	19
<i>Лужна Л.М., Радковська Л.М.</i> Робота над поліфонічними творами з учнями-піаністами ДМШ (на прикладі "Нотного зошити А. М. Бах").....	26
<i>Матвійчук А.В.</i> Роль естрадного вокального ансамблю у формуванні професійних навичок майбутніх вчителів музичного мистецтва.....	32
<i>Наулік Н.В.</i> Розвиток навчального інтересу учнів-початківців в класі фортепіано.....	38
<i>Никон О.К., Остапчук М.М.</i> Формування мотивації вдосконалення виконавських навичок у самостійній роботі студентів.....	45
<i>Павлішин Н.В.</i> Музичний розвиток підлітків в умовах інтеграції мистецтв.....	53
<i>Пальоха О.А.</i> Роль задатків і здібностей у професійній музичній діяльності.....	60
<i>Піддубник В.Г., Якимчук С.Н.</i> Проблеми концертного хвилювання співаків творчого колективу.....	68
<i>Прокопович Т.Ю.</i> Педагогіка музична і музейна: сучасні тенденції взаємодії.....	74
<i>Сверлюк Я.В.</i> Методологічні підходи професійної підготовки диригента оркестрового колективу.....	80
<i>Симончук Т.Д.</i> Роль естрадної пісні у формуванні вокальної культури підлітків.....	89
<i>Радковська Л.М., Цибульська С.Ю.</i> Використання новітніх технологій на уроках музичного мистецтва в ЗОШ.....	95
<i>Тетєнєва Н.О.</i> Форми та методи розвитку музичних здібностей на уроках сольфеджіо в ДМШ.....	101
<i>Турчин Г.П.</i> Художні завдання диригента оркестру в роботі над музично-виразовими засобами.....	107
<i>Ужинський М.Ю., Капітанець Л.М.</i> Студія електронної музики як творча майстерня музиканта-інструменталіста.....	117
<i>Фарина Н.П.</i> Концертно-виконавська діяльність студентів-вокалістів: педагогічний аспект.....	124
<i>Федачко І.Б.</i> Еволюція педагогічних поглядів на процес роботи над музичним твором.....	131
<i>Хуан Ханьцзе.</i> Педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя музики до сценічного партнерства.....	138
<i>Цюлюпа С.Д., Цюлюпа Н.Л.</i> Педагогічні принципи викладання фахових дисциплін зі спеціальності "Музичне мистецтво".....	144

РОЗДІЛ II.

Сучасні виміри мистецтвознавства

<i>Mirosław Dymon. Kształtowanie zainteresowań i umiejętności muzycznych dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym</i>	151
<i>Блищук Н.В. Творча майстерність піаніста-концертмейстера дитячого хору</i>	164
<i>Буцяк В.І., Турко Н.С. Культурологічні засади появи та функціонування музичних інструментів</i>	170
<i>Власюк О.П. Спадщина українського мистецтва в історичній ретроспективі</i>	178
<i>Трачук Л.Д., Гаврилюк С.В. Тульчинське училище культури в мистецькому житті Поділля</i>	189
<i>Галаган В. Технологічні основи колективного виконавства</i>	195
<i>Дзвінка Р.І. Творчий доробок Михайла Тимофіїва в контексті еволюції сопілкового виконавства</i>	204
<i>Димченко С.С. Проблеми становлення та розвитку диригентського мистецтва: здобутки і перспективи</i>	210
<i>Krous O.P., Pryt K.O. Folklor of Volyn Polissya as an important factor of formation of national self-identity of future music teachers</i>	220
<i>Крусь О.П. Регіональний музичний фольклор – інтегральна частка духовної скарбниці нації</i>	226
<i>Островська Г.Б. Творчий портрет Лідії Сергіївни Костянець</i>	232
<i>Петричук О.В. Історико-культурні передумови формування специфікацій стилю в музиці</i>	241
<i>Симончук І.А. Даюк Ж.Ю. Артистично-театральні аспекти виконавського мистецтва у творчості провідних українських баяністів</i>	248
<i>Сташук О.А. Творчо-педагогічний феномен Олександра Панасовича Довгалока</i>	254
<i>Столярчук Б.Й. Збирач народних пісень Рівненщини Петро Степанюк</i>	262
<i>Ускова А. Обряд випікання весільного короваю у селі Колом'є Славутського району Хмельницької області</i>	266
<i>Филичук М.С. Бас-гітара в культурно-мистецькому просторі: генеза, розвиток, сучасний стан</i>	275
<i>Франчук Д. Історія та народнопісенна творчість села Самчики (Старокостянтинівського району Хмельницької області)</i>	283
<i>Цапун Р.В. Українська традиція святкування масниці та відтворення обрядодій в студентському середовищі</i>	293
<i>Черніско В.А. Творчий доробок Євгенії Родзь через призму історії та спадкоємності</i>	299
<i>Шереток Р.М. Мистецьке наповнення інтер'єру культових споруд ордену кармелітів на Волині (за матеріалами праць Т. Стецького і Я. Гіжицького)</i>	306
<i>Шихова Г.І. Зародження та розвиток української музичної освіти у XVI-XIX ст.</i>	314
<i>Радковська Л.М., Яцук І.І. Сучасна бандура: новий статус академічного і професійного інструменту</i>	320

РОЗДІЛ III.

Методика музичного навчання і виховання

<i>Кардаш (Гергелюк) В.В.</i> Розвиток емоційної сфери дітей з особливими потребами засобами музичного мистецтва	325
<i>Грабік Н.В.</i> Методи творчого самовираження учнів у вокально-хоровій роботі загальноосвітніх навчальних закладів	329
<i>Гумінська О.О.</i> Науково-методичні засади самовираження учнів у музичній діяльності	334
<i>Гурин А.В.</i> Інструментальне музикування на уроках музичного мистецтва в загальноосвітньому навчальному закладі	338
<i>Карманюк Ю.В., Григорчук І.С.</i> Музичний фольклор в системі засобів музичного виховання молодших школярів	345
<i>Клець Т.</i> Розвиток техніки диригування у студентів музично-педагогічних спеціальностей	350
<i>Крет М.В.</i> Музика та її морально-виховні функції у процесі становлення особистості	357
<i>Лукащук О.І.</i> Роль мистецтва у професійному становленні майбутнього вчителя музики	362
<i>Крижановська Т.І., Оксенчук Д.Ю.</i> Розвиток виконавської культури учня-баяніста за методикою Петра Серотюка	370
<i>Пастушенко Л.А.</i> Принципи і підходи виховання естетичних смаків майбутніх учителів музичного мистецтва	379
<i>Пастушенко А.С., Гарбуз Т.В.</i> Вища школа в системі національно-патріотичного виховання молоді на кращих зразках народної пісенної творчості	386
Про авторів	393

8. Лебедева І.Я. Складаю професіоналізму. / І.Я. Лебедева // Музика, № 3, – К.: Музична Україна, 1982. – С. 22-23

9. Морозов В.П. Профотбор вокалістів: експериментально-теоретическіе основи об'єктивних критеріев. // Вопросы вокальной педагогики, вып.7. / Морозов В.П. – М.: Музыка, 1984. – С.173 –198

10. Цыпин Г. Музыкант и его работа: проблемы психологии творчества. – М.: Сов. Композитор, 1988. – 384 с.

УДК 37.015.31:78+069.1

Прокопович Т.Ю.

ПЕДАГОГІКА МУЗИЧНА І МУЗЕЙНА: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ

Анотація. У статті проаналізовано специфіку музично-освітньої діяльності музейних установ. Визначено роль і значення музейної педагогіки для творчого розвитку і самовираження особистості. Розглянуто основні типи і форми музейно-музичних програм для цільової аудиторії.

Ключові слова: музичне мистецтво, музей, розвиток особистості, освітня діяльність, інтеграція.

Аннотация. В статье анализируется специфика музыкально-образовательной деятельности музеев. Определено роль и значение музейной педагогики для творческого развития и самовыражения личности. Рассмотрено основные типы и формы музейно-музыкальных программ для целевой аудитории.

Ключевые слова: музыкальное искусство, музей, развитие личности, образовательная деятельность, интеграция.

Annotation. The specifics of the musical and educational activities of museum institutions are analyzed in the paper. The role and significance of museum pedagogy for creative development and expression of personality are determined. The main types and forms of museum and musical programs for the target audience are considered.

Key words: musical art, museum, personality development, educational activity, integration.

Постановка проблеми. Інтеграційні процеси в сучасному соціо-культурному просторі відкривають нові можливості зближення різномірних сегментів суспільного життя. Так, у гуманітарній сфері помітно зростає роль гібридних культурно-освітніх і мистецьких програм. Приміром, мережа музейних установ нині фактично втратила замкненість і функційну однорідність. Заклади збереження культурної спадщини для пізнавальних цілей громадян все активніше співпрацюють із освітніми і творчими інституціями. Приміром, "Музейний урок" або "Музейний концерт" розмиває рамки звичних форм педагогічної взаємодії та художньої комунікації.

Така організація музейної роботи базується на міждисциплінарному підході і вимагає залучення педагогічних, психологічних, соціологічних, мистецтвознавчих методів дослідження. Власне науковий інтерес викликає педагогічна функція музейно-музичних заходів, які водночас здатні задовольнити різні потреби людини – навчально-пізнавальні, художньо-естетичні, рекреаційно-розважальні. Це може стати предметом ґрунтовного дослідження. Наразі, варто хоча б у загальних рисах проаналізувати зарубіжний і вітчизняний досвід організації і проведення музично-освітніх програм у музейному середовищі.

Мета наукової розвідки полягає у з'ясуванні музично-педагогічного потенціалу діалогу музею із навчальними і творчими установами.

Аналіз досліджень. Дедалі частіше в сучасних наукових дослідженнях висвітлюються особливості співпраці музейних працівників із освітянами і музикантами з метою пошуку нових форм контакту громадськості із світовою та національною культурною спадщиною. За спостереженням М.Василишин, в систему традиційних освітніх закладів (дошкільні, шкільні, виші) активно інтегруються музеї [1]. Це питання входить до проблемного кола музейної педагогіки як окремої наукової галузі, що вивчає ефективні методи і прийоми навчально-виховного впливу музейного простору на особистість.

Варто нагадати, що вперше сформульована на початку ХХ століття німецьким вченим А. Ліхтварком ідея освітньої ролі музею отримала комплексну розробку у працях зарубіжних і вітчизняних вчених [4]. В Україні останніми роками розширюється тематика наукового вивчення педагогічних технологій в музейному просторі. Окремі аспекти залучення музейної аудиторії до спілкування з музичним мистецтвом розглядали Д. Білавич, Т. Белофастова, Л. Гайда, І. Дубровіна, Л. Масол, О. Трухан. Стає очевидним зближення галузевих педагогік – музейної і музичної, які розвивають спільні принципи теорії і практики освіти.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, одним із головних завдань педагогіки є вивчення, узагальнення і вдосконалення оптимальних моделей розвитку особистості, які впроваджуються в процесі навчання і виховання. Інституційною основою педагогіки є освітні установи. Відповідно до вимог суспільства вони покликані цілеспрямовано організовувати передачу і засвоєння людиною соціально-культурних надбань, готуючи її до самостійної життєдіяльності.

За влучним визначенням О. Рудницької винятковість мистецької освіти полягає у тому, що мистецтво здійснює важливі функції розвитку особистості, залучаючи її до творчості. Осягнення художніх творів духовно збагачує індивіда, долучає його до системи загальнолюдських цінностей. Суспільні уявлення про досконалість поведінки і діяльності людини, виражені мовою мистецтва, сприяють "розвитку здібностей до більш тонкого і диференційованого переживання і розуміння різноманітних явищ

довкілля" [3, с. 10]. Отож спілкування з мистецтвом в контексті освітньої діяльності посилює педагогічний ефект дії на внутрішній світ особистості.

На думку О. Олексюк, врахування викликів культурного сьогодення актуалізує розв'язання низки питань музичної педагогіки, пов'язаних із глибшим засвоєнням підростаючим поколінням високохудожніх зразків музичного мистецтва. Не секрет, що жанри легкої музики, які поширює мас-медіа, суттєво впливають на формування музичних інтересів і потреб соціуму. Особливо учнівська молодь потрапляє у категорію ризику, звужуючи функцію музики до сфери розваг. Тому пріоритетна стратегія розвитку сучасної загальної і спеціальної музичної освіти – досягнення "цілісності і послідовності в музичному навчанні і вихованні", яке здатне забезпечити духовне зростання особистості [2, с. 9].

В цьому сенсі музейна педагогіка також орієнтована на залучення людини до культурної спадщини, яка трактується як колосальний ресурс всебічного гармонійного розвитку особистості. Сховище для збереження старожитностей виступає місцем занурення у минуле, де екскурсовод – своєрідний провідник подорожі у часі, а музейні експонати – предметне середовище певної епохи. Візуально-вербальна інформація музейних експозицій дозволяє відвідувачу збагатити свій інтелектуальний, емоційний і практичних досвід, сформуванати ціннісне ставлення до історії людства та довкілля. Слушно вважає І. Удовиченко: музеї – "осередки збереження цінностей" – можуть слугувати унікальним способом активного пізнання відвідувачами соціального досвіду "для побудови власного внутрішнього світу" [4, с.15].

Отож з середини ХХ століття фронтальне поширення ідей музейної педагогіки в Європі та Америці позначилось на розгортанні сектору спеціальних освітніх програм для цільової аудиторії – тематичних екскурсій, лекторіїв, дослідницьких гуртків краєзнавців тощо. Першочергово велась робота із молодшим поколінням – школярами і студентами. Це зміцнило зв'язки музейних установ із навчальними закладами, а в екскурсоводів стимулювало опановувати педагогічні принципи. Музейні фонди все більше стали використовуватися як наочний матеріал до навчальних дисциплін.

Цікаво, що пожвавлення музейно-педагогічної діяльності напрочуд продуктивно відобразилося на респектабельному представленні музичної культури у виставкових залах. Посилилась роль звукових явищ, які, не секрет, вважалися не зовсім доречними в такому середовищі. Освітні новачі в музейній справі змінили усталені норми і стереотипи поведінки відвідувачів.

Відомо ж, що в місці, де експонуються предмети матеріальної і духовної культури минулого, зазвичай панує глибока тиша. Вона наче надає особливої поважності історичним артефактам. Навіть музейні колекції музичних інструментів покірливо мовчать, ізольовані від відвідувачів стандартним написом "не чіпати руками" або "законсервовані" під склом.

Загалом "голоси" музичних інструментів звучали в музеях лише під час концертів, які періодично проводились у спеціально відведених для таких імпрез приміщеннях. При чому, більше виконавців приваблювали акустичні властивості й інтер'єр музейного залу, які справляли додатковий художньо-естетичний ефект на публіку.

Інша річ, музей міг слугувати хорошим сценічним майданчиком для творчої самореалізації музикантів-початківців. Показовий приклад – концерти молодих виконавців у Лондонській національній галереї, хронологія яких йде від публічного виступу 18 липня 1922 року квартету Королівського коледжу музики. З часу свого заснування громадськістю знаменитий художній музей Великої Британії (1824) серед пріоритетних завдань визначав підтримку талановитої молоді, яка працює з різними видами мистецтва. Концерти вихованців Королівського коледжу музики в галереї засвідчували дієвість художньо-освітньої мети.

Новий погляд на музичне виконавство в музеї утвердився на концертах Музею школи дизайну в Род-Айленді (США). Засновані піаністкою Марією Садовніковою та віолісткою Елісон Фовле в 1966 році концерти були зосереджені виключно на старовинній музиці. Важливо, що твори композиторів минулих епох озвучуються у відповідній атмосфері музейного залу – гранд-галереї, де зібрана велика колекція художніх артефактів від ранніх цивілізацій до постмодерну. За задумом організаторів, концертні програми в автентичному виконанні повинні були створювати звукові об'єкти минулого, які представляють художню цінність, аналогічну картинам видатних майстрів. Відтак живе звучання старовинної музики розумілося як музейний експонат, який приваблює відвідувачів свіжістю слухових вражень і збагаченням уявлень про музику в історичній ретроспективі.

До речі, ідея виконання музичної класики у відповідному до неї інтер'єрі музейної зали успішно втілюється у проєкті Рівненської обласної філармонії "Музика у замку". З 2014 року періодично проводяться виїзні подорожі-концерти в Остріг, Дубно, Корець, Кременець – міста, де збереглися архітектурні пам'ятки замкового типу і є можливість професійним музикантам виконати тематичну програму ("Музика епохи бароко", "Віденська класика", "Шедеври італійської музики", "Камерна серенада"). Така форма спілкування артистів філармонії із слухачами істотно змінює формат художнього сприйняття – реальне музичне переживання долучається до контексту музейного середовища.

Цілком закономірно, що явища музичної культури – в багатоманітності своїх часових і географічних координат, у розмаїтті звукових засобів і персоналій – заслуговують на самостійне представлення в музейній сфері. Галузеві інституції зі збереження колекцій музичних предметів і документів засновувались ще у XIX столітті. Нерідко вони діяли при мистецьких навчальних закладах або творчих організаціях за фінансової підтримки меценатів і держави.

Нині у світі функціонує розгалужена мережа профільних музеїв. Постійно діючі і тимчасові виставки висвітлюють еволюцію художнього освоєння людством звукових засобів. За характером наповнення фондів можна виділити чотири групи таких установ: музеї історії музики, музеї музичних інструментів, меморіальні музеї видатних діячів музичного мистецтва, музеї звуку. Останні з'явилися зовсім нещодавно – у відповідь прогресу аудіотехніки і технологій, які швидко змінюють уявлення людини про параметри звуку. Загалом сьогодення музеїв навіть не музичного профілю важко уявити без мультимедія. Аудіогіди, 3-D панорами окремих експонатів, віртуальні екскурсії збільшують можливості пізнання сучасною людиною культурної спадщини. Але ця тема заслуговує окремого дослідження. Наразі зосередимось на музичній частині в музейній справі.

З часу відкриття перших профільних музеїв відчутною є педагогічна спрямованість їх роботи. Так, музей музики в Парижі, історія якого починається з конфіскації і націоналізації у 1793 році музичних інструментів, використовував раритетні експонати для навчальних цілей студентів консерваторії. А всесвітньо відомий Брюссельський музей музичних інструментів завдячує своєму відкриттю бельгійському королю Леопольду II, який в 1877 році передав для ознайомлення студентам Королівської консерваторії колекцію подарованих йому індійських музичних інструментів.

Підтримка молодих талантів і надалі залишається важливою складовою діяльності профільних музеїв. Проте тепер музейні збірки артефактів музичної культури відкриті широкому загалу. Це популярні місця насамперед для туристів і підростаючого покоління. А щоб привернути увагу відвідувачів, музеї розробляють різноманітні програми освітнього і розважального змісту. Асортимент послуг вражає креативністю і розмаїттям форм, розрахованих на споживачів різних вікових груп та музичних інтересів. Діти від 3-х років, школярі, студенти, пенсіонери, люди з особливими потребами – ці категорії відвідувачів мають можливість скористатися спеціальним пропозиціями.

Зразковий приклад – Музей музики у Відні (Haus der Musik), відкритий у 2000 році. На даний час його відвідали понад три мільйони людей з усього світу. Тематичні зали, розміщені на п'яти поверхах будівлі музею, задовольняють потреби навіть самого вибагливого меломана: 1-й поверх – музей Віденської філармонії, який знайомить із історією створення Отто Ніколаем Віденського симфонічного оркестру (1842 р.); 2-й поверх – соносфера – пропонує подорож у світ звуку; 3-й – великі композитори Відня представлені у документах, особистих речах, сучасних інсталяціях; 4-й – віртуальний зал для дітей (зоопарк-концерт) і дорослих (мультимедійна опера); 5-й – концертний зал, де відбувається широкий спектр музичних імпрез. Оснащені найновішою мультимедійною технікою виставкові зали містять спеціальні інтерактивні ігри – "NAMADEUS", "Waltz-Dice-Game", віртуальний диригент, комп'ютерне моделювання звуку. Як бачимо,

ресурси Віденського музею музики слугують культурно-пізнавальним і розважальним цілям, розвиваючи людинотворчий потенціал сфери дозвілля.

В Україні також починають успішно працювати подібні проекти. Одеський музей звуку Василя Пінчука, відкритий 26 березня 2012 року, пропонує цілу низку ексклюзивних послуг: екскурс у минуле звукової апаратури з кінця XIX століття; музична вітальня, де проходять концерти відомих артистів; професійна студія звукозапису "Свінг", навчальний центр для звукорежисерів-новачків; прокат аудіотехніки і музейних експонатів. Дружня неформальна атмосфера приватного музею такого типу приваблює людей, які прагнуть небанально відпочити, збагатитися новими знаннями і враженнями.

На основі аналізу сучасної зарубіжної і вітчизняної музейної практики можна говорити про певну типологію музично-освітніх проєктів. Як уже зазначалося вище, вони спрямовані на максимальне залучення широких кіл населення до спілкування з музичним мистецтвом у винятковій атмосфері пам'яток культури. Безперечно, найбільше освітніх пропозицій для дітей і молоді. Розробляються вони на засадах загальної педагогіки (доступності, послідовності, систематичності, цілісності) із врахуванням вікових особливостей цільової аудиторії. За формою організації роботи їх класифікують як: групові-індивідуальні, масові-родинні, загальні-інклюзивні, разові-циклічні, активні-пасивні, навчальні-ігрові, реальні-віртуальні.

На творчий розвиток наймолодших відвідувачів музею – дітей дошкільного віку – орієнтовані музичні казки, пізнавальні ігри, майстер-класи, музичні майстерні (воркшопи). Музейно-музичні програми для школярів здебільшого проводяться у формі уроку-екскурсії, лекції-концерту, майстер-класу, інтерактивного заняття, воркшопу, конкурсу, вікторини, квесту. Студентська категорія відвідувачів бере участь у музейних музичних вітальнях, презентаціях, творчих зустрічах, фестивалях.

На особливу увагу заслуговує проєкт "Ніч в музеї", який, головним чином, розрахований на молодь. Відтак організатори заходів зважуються навіть на проведення рок-концертів, враховуючи інтереси своїх потенційних відвідувачів. Так, перед фасадом Національного музею історії України (Київ) в ніч з 20 на 21 травня 2017 року відбувся концерт симфо-рок групи Roman.

Потрібно згадати зустрічні пропозиції музейно-музичних програм, які ініціює українська молодь. Вдалий проєкт розробили студенти Українського католицького університету (Львів). Щоб зацікавити своїх ровесників високим мистецтвом вони створили Віртуальний музей класичної музики. Спеціальний додаток до смартфона пропонує звуко-візуальні образи попередніх епох – бароко, класицизм, романтизм, імпресіонізм. Отож, використовуючи сучасні технології, молодь відкриває нові форми пізнання художніх цінностей минулого, які є важливим чинником прогресу людства.

Висновки. Певною мірою діалогічний взаємозв'язок музики і музейного середовища пропонує багаторівневе досягнення духовного досвіду людства та передбачає синестезійність відчуттів. Дуєт вишуканих звукових образів із предметним простором старожитностей посилює інтерес до мистецьких явищ, активізує пізнання, викликає яскраві враження. Музейні експонати як візуалізовані цінності та музика – звукове вираження художніх вартостей, створюють сприятливі умови для аксіологічного розвитку особистості. Таким чином, педагогіка музична і музейна нині успішно пересікається з очевидною близькістю мети – дбати про екологію духу сучасної людини.

Перспективним видається моделювання нових інтеграційних структур, здатних вирішувати в музейному середовищі освітні і творчі завдання.

Література

1.Василишин М. С. Інноваційна освітня діяльність музеїв в Україні й Польщі / М. С. Василишин // Музейна педагогіка = проблеми, сьогодення, перспективи. Матеріали науково-практичної конференції (24-25 вересня 2013 р.) / Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник. – К., 2013. – С. 15-17.

2.Олексюк О.М. Музична педагогіка: навч. посіб. / О. М. Олексюк. – К.: КНУКіМ, 2006. – 188 с.

3.Рудницька О. П. Українське мистецтво у полікультурному просторі: навч. посіб. / О. П. Рудницька. – К.: "ЕксОб", 2000. – 208 с.

4.Удовиченко І.В. Музейна педагогіка: теорія і практика: наук.-метод. посіб. / І.В. Удовиченко. – К.: Логос, 2017. – 72 с.

УДК 378.147.371.134:

Сверлюк Я.В.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ДИРИГЕНТА ОРКЕСТРОВОГО КОЛЕКТИВУ

Анотація. У пропонованій статті висвітлено сучасні методологічні підходи поняття, що сприяють активізації процесу професійної підготовки диригента оркестрового колективу з урахуванням сучасних потреб. Обґрунтовано динаміку становлення зазначеного особистісного утворення через самопізнання та самооцінювання до творчої реалізації індивідуальних стратегій набуття професійного досвіду у диригентсько-оркестровій діяльності. Значна увага приділена розкриттю проблем, що впливають на формування особистісної структури майбутнього диригента оркестру.

Ключові слова: професійна підготовка, диригент, навчально-виховний процес, оркестровий колектив.

Наукове видання

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 4

Відповідальні за випуск
Сверлюк Ярослав Васильович
Шевчук Степан Іванович

Технічний редактор
Віталій Власюк

*Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів,
висвітлені у збірнику.
За достовірність фактів, точність цитат та можливі помилки
повну відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.*

Підписано до друку 23.03.2017 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Гарнітура «Times». Друк офсет. Ум. друк. арк. 23,02. Наклад 100 пр. Зам. 18.
Видавництво «Волинські обереги».
33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано у друкарні видавництва «Волинські обереги».